

lasilo tovarne alpina žiri

1969

DELO
ŽIVLJENJE

1

tnik 8

alpina

KAJ NAS ČAKA V LETU 1969

Ko bežno ugotavljamo, kako smo zaključili leto, ki je ravnokar za nami, moremo ugotoviti, da smo kljub večjim in manjšim ~~napakam dobro gospodarili~~. Zараgovornost posameznikov. Do se di tega bomo leto 1968 beležili kot eno izmed najbolj uspešnih. Za uspešnost se moramo zahvaliti pravilni politiki gospodarjenja in velikemu prizadevanju celotnega kolektiva. Vendar ne smemo pozabiti, da so k temu prispevali tudi pogoji, na katere sami nismo uplivali in da v bodoče na to ne smemo preveč računati. Naj bo že tako ali drugače, leto je za nami, mi pa moramo misliti naprej in se boriti za način, kako bi pod najboljšimi pogoji tudi v nadalje dosegli take in boljše uspehe.

Novo leto 1969 nam je takoj prve dni naložilo precej težje naloge kot smo jih vajeni. Z uveljavitvijo novega pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke in z 42 urnim delovnim tednom smo si naložili več kot dovolj. Zato se moramo na vseh področjih prizadevati, da bomo v novih pogojih še boljše gospodarili in vse nastale probleme pravočasno odpravljali.

Prva naša naloga je, da boljše organiziramo proizvodnjo in strokovne službe. Vedno in povsod nam mora biti pred očmi skupni cilj podjetja. Naše službe, katere so odgovorne za nemotani potek proizvodnje, mo-

ramo organizirati tako, da bodo vedno pravočasno pripravile materiale in polproizvode.

Več pozornosti moramo posvetiti planskim nalogam in pri tem uvesti strogo disciplino. Delo odgovornih služb moramo bolj sinhronizirati in povečati odgovornost posameznikov. Do sedaj smo se vse premalo posluževali zamenjav na delovnih mestih izven proizvodnje, četudi posamezniki niso zadovoljevali, medtem ko imamo na voljo še veliko takih delavcev, ko bi bili vsaj toliko ali bolj sposobni prevzeti odgovarjajoča delovna mesta. Sedanji čas zahteva gibkost in dinamičnost v organizaciji podjetja zato ni nikjer rečeno, da mora tisto, kar je bilo včeraj dobro, ostati za vedno.

Na sestankih po delavnih enotah so nam neposredni delavci dovolj jasno povedali, da hočejo dovolj in kvalitetno pripravljene delo. Veliko napak bi lahko odpravili z malo več doslednosti in odgovornosti do dela na posameznih delovnih mestih. V proizvodnji se pojavljajo neodpustljive napake, ki jih ne bi smeli dovoliti niti začetnikom. Prav imajo delavci, ki to kritizirajo, saj nas taka nedoslednost stane toliko, da smo po izdelavi parov na enega zaposlenega precej izpod povprečja. Podjetje za katerega pravimo, da je organizirano po industrijskem načinu, bi moralo bolj paziti na potek proizvodnje. Če takoj začnemo dosledno odpravljati samo tiste

napake, ki ne zahtevajo veliko investicij in na katere so nas opozorili delavci v proizvodnji, bomo proizvodnjo povečali vsaj za toliko, kolikor vsebujejo povečanje osebnih dohodkov.

Pri vsem tem se moramo vprašati, kdo je temu kriv?

Vemo, da je na to vprašanje težko odgovoriti, še težje pa s prstom pokazati na posameznike, zakaj vsak se trudi na svojem delovnem mestu, samo postavlja se vprašanje, če nam ta trud zadošča in če so strokovne sposobnosti posameznikov še primerne za tako veliko podjetje ali pa je nanje deloval čas in niso bili sposobni prilagoditi se novim zahtevam.

Sami vemo, da so strokovne službe večkrat ravno zaradi takih in podobnih stvari paralizirane. Zaradi tega je nujno poleg že omenjenega, analizirati strokovne službe in jih organizacijsko boljše povezati, tako da bodo bolj sinhronizirano delovale. Na čelu teh služb pa postaviti take strokovnjake, ki bodo sposobni organizirati delo po sodobnih zahtevah v skladu s potrebami podjetja.

V bodoče ne smemo dovoljevati, da bodo postavljene naloge kot so: rokovnik, abc sistem in razna druga proučevanja ostale v mizi reševalcev onemogočena že prej predno so bila dana na preizkus. Nov pravilnik in osebni dohodki, bodo zahtevali nove odnose do dela, ki bodo ostri in neusmiljeni do vsakogar. Povišani osebni dohodki bodo opravičeni samo tedaj, če

bo zastrena odgovornost zadoščala povečani proizvodnji in bomo kos izkoristiti optimalne možnosti v proizvodnji in prodaji.

Nakazane spremembe v organizaciji bodo imele za posledico dodatno zaposljevanje proizvodnih in strokovnih delavcev in seveda povečanje zmogljivosti.

Vse ukrepe bo treba temeljito proučevati in se odločiti za spremembe šele takrat kadar bomo vsestransko prepričani, da smo ukrepali po preudarku skrbnega gospodarja v cilju boljšega uspeha za celotni kolektiv.

Ivan CAPUDER

INVESTICIJE V PRIHODNJE

Novo leto je časovna doba, ob kateri pogledamo nazaj in ugotovimo uspehe in neuspehe preteklih 365 dni.

Mislím, da smo na splošno lahko zadovoljni s poslovnim uspehom v preteklem letu, vendar se moramo zavedati, da tudi drugi napredujejo in bi pomenilo ostati pri obstoječem isto kot nazadovati.

Če pogledamo našo strojno opremo posebno v šivalnici in montažah, lahko ugotovimo, da je precejšen del strojev starih in iztrošenih tako, da jih bomo morali zamenjati z novimi.

Ti stroji v skupni vrednosti cca 1.000.000.- N din so v glavnem že zajeti v predlogu investicijskega plana za leto 1969, sprejeti na seji delavskega sveta 6/12 1968.

Že več let opažamo, da sta pri-krojevalnica in šivalnica ozko grlo proizvodnje. Za odpravo teh bomo morali poleg prehoda na 2 izmeni v obratu Gorenja vas misliti tudi na razširitvev oz. dozidavo prostorov in nabavo opreme.

Če je naš namen še naprej izvažati smučarske čevlje, pa bo nujno treba rešiti vprašanje prostora za montažo 5. Dose-danja rešitev je bila začasna, zato pa moramo takoj proučiti predlog povezave prostorov starega skladišča in montaže 5 z novim skladiščem, sprejeti ustrezen sklep in ga realizirati. Vsako zavlačevanje se nam bo maščevalo.

Problem skladišča za materiale in gotove izdelke ni nov. Skrajni čas je, da realiziramo načrte že v tem letu. S pridobitvijo skladiščnih prostorov bi dobili tudi prostor za garaže in sekalnico, ki je sedaj močno utesnjena, vemo pa, da se bo pri uvedbi montažnega sistema precej delovnih operacij preselilo v sekalnico.

Če nam bodo dopuščala sredstva pa se moramo pripravljati na večjo rekonstrukcijo in nabavljati opremo, ki bo odgovarjala tudi v spremenjenih pogojih.

Vsekakor pa bi bil idealnejši najem kreditov in kompleksna rešitev, kakor postopno doku-povanje strojev. Najprej pa moramo odpraviti ozko grlo šivalnice. Tu pa je potreben določen čas za priučevanje nove delovne sile, ki je čez noč ne moremo dobiti. Brez pravega sorazmerja med zmogljivostjo montaž in ostalih oddelkov pa ne bo dobrih rezultatov.

Janko ŽAKELJ

IZVČZ V OSPREDJE

Razvoj našega podjetja povezu-jemo z izvozno politiko. V Slo-veniji je že precej podjetij, ki več kot polovico vrednosti svceje proizvodnje prodajo izven naše države. Nagli gospodarski vzron, ki je prav sedaj v Slo-veniji, je plod resnega dela in načrtnega odločanja v smeri mednarodne delitve.

Mi ne smemo izclirano gospoda-riti. Ko pregledujemo pretek-le rezultate, vidimo, da izvoz stalno narašča. Narašča v skupnem seštevku. Ko pa analiziramo vzhod in zapad pa ugotovimo, da smo v zadnjih dveh letih ze-lo pojačali vzhod in nekaj zmanj-sali zapad. Glavni vzrok je bil prav v pogojih in pa tudi v mož-nostih. Vsakdo se boji zapadne-ga bremena in k sreči je vmes regulator (ključ), ki stimuli-ra izvoz na zapad, ker se tako

pridobi pravica izvoza na vzhod. Izgledi za izvoz tekočega leta Dolgo vrsto let je Alpina zagala s pravico do izvoza vrsto podjetij, ker smo imeli največji ključ v tej veji. Letos smo po ključu na četrtem mestu v državi. 6,27% je bilo od vsega zapadnega izvoza našega (v Jugoslaviji - obutvena industrija). Večji delež imajo CIK - Kumanovo, Borovo, Planika.

Preteklo leto smo imeli tretje mesto in ključa - pravice nismo mogli izkoristiti, čeprav je znašal izvoz v SSSR 235.000 parov. Ta izvoz pa je bil sestavljen iz rednega posla in izrednega. Redni posel je v okviru blagovne liste med obema državama. Izredni posel pa je dodatni, ki izravnava prvega in znatno dopolnjuje blagovno izmenjavo med SSSR in Jugoslavijo.

Skupnega izvoza v 1968 letu je bilo v vrednosti 2,135.955 \$ (dolarjev), od tega 1,583.457 na vzhod (SSSR, CSR, DDR, Poljska).

Iz preteklih rezultatov je lahko postaviti zaključek: povečati zapadni izvoz in vzhodnega obdržati. Pri tem je mišljeno tudi povečanje proizvodnje.

Znatna investicijska vlaganja in poslovna orientacija narekujejo, da moramo zapadna tržišča intenzivneje osvajati predvsem tudi v lahki obutvi. Posebnost naše proizvodnje - smučarska obutev moramo sistematično razvijati in razvojno slediti svetu. Brez dvoma bi moral ostati naš smučarski čevelj glavni izvozni artikel.

so sledeči: načrt in plan izvoza naj bi obsegal doseženi rezultat preteklega leta, le da bi obvezno zapad povečali.

Trenutno so že zaključene znatne količine in sicer 144.000 parov za SSSR. V tej količini je 15 vrst čevljev od tega samo eden CIK Kumanovo. Torej 14 vzorcev naših. Tudi modeli so v glavnem idoči in sodobni. Zaključeno je 30.000 parov za Zapadno Nemčijo (lahke). Izvoz v CSR, upamo, da bo kmalu znan. Nemčija je potrdila pred 14 dnevi 20.000 parov v dveh modelih, sedaj pred dnevi pa javlja, da bo stornirala določeno količino in mi ne vemo, če je med to količino naš artikel. Pričakujemo pa seveda kot vedno, da bo potrjena še dodatna količina za izvoz v SSSR in to čez kak mesec.

Dosti težje je s smučarskimi čevlji. Trenutno čakamo na naročila. Nedoločeno nam sicer že sporočajo, vendar mi bi sedaj rabili že čimprej specifikacijo po artiklih in količini. Vzorcev je bilo napravljenih in razposlanih več kot kdaj koli, upamo, da bo tudi naročilo v predvideni količini.

Zaenkrat je dela dovolj, pričakujemo zapadna naročila in upamo, da bo tudi izvoz v tekočem letu uspešen kot lani.

Izidor REJC

OB. ROB SAMOUPRAVNEMU RAZVOJU

Samoupravni razvoj je naša tekoča in spreminjajoča oblika dela in odnosov. Med teorijo in prakso mnogokdaj zazija razlika. Prav je trditev, ki pravi, da so slabosti obstoječega sistema samoupravljanja gonilna sila v stanju novih, bolj uspešnih oblik.

V našem podjetju smo razvili samoupravljanje gotovo do povprečne višine. Upam trditi, da v nekaterih detajlih še dalje. Torej je ta pot brez dvoma prava. Nekajkrat pa smo tudi že pisali, da posamezniki ne razumejo pravilno samoupravnega mehanizma. To se vidi iz tega, ker posamezni člani samoupravnih organov ne gledajo organa kot celote, kot volje večine. Sklep delavskega sveta ali upravnega odbora je sklop večine. Kdaj se bomo mi navadili temu, da smo v družbi, kjer se moramo pokoriti mnenju večine. Vse preveč je še osebnih prenašanj podrobnosti in osebnosti med kolektiv. Če smo člani samoupravnih organov, moramo sklep, voljo večine spoštovati in ceniti ter se ji podrediti. To je tudi del odgovornosti, ki smo jo prevzeli, ko smo postali član tega ali onega samoupravnega organa.

Kolektiv se pa tudi mora zavedati, da v delu samoupravnih organov sodelujejo pooblaščenici in od kolektiva izvoljeni predstavniki. Tega se pri nas kaj malo zavedamo.

Ko smo imeli sedaj polno dela s Pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov, sem opazil, da se samoupravni sistem razrašča v tako razsežno demokracijo, kjer se pojavlja vse prekruto in neinteligentno zmerjanje, kar pa ne dela nobeni osebi časti in videza treznosti ter premišljenosti. Mislim, da je oblika samoupravljanja v treznem razpravljanju in razglabljanju s čutom odgovornosti ne pa oblika, ki smo ji bili prisotni na raznih sestankih. Kolektiv šteje preko 1100 članov in svojo pamet uporabimo v vse oblike boljšega gospodarjenja, ki bo vsem več prinesel.

Izidor REJC

PODJETJE SE PREDSTAVIJA
MODNA OBLAČILA LJUBLJANA -
OBRAZ ŽIRI

Današnji obrat "Modna oblačila" je bil ustanovljen že jeseni leta 1948 kot obrtna zadruga z namenom, da nudi tukajšnjemu prebivalstvu krojaške in šivilske usluge. Z delom smo pričeli v stavbi bivše čevljarke zadruge "Sora" na Dobračevi. Leta 1948 smo bili le 4 člani, v letu 1949 pa se je dejavnost že razširila in je bilo zaposlenih že 18 delavcev.

Pričetek ni bil lahak, saj smo delali v najeti stavbi z izposojenimi stroji in drugim priborom ter z zelo nizkim stro-

strokovnim kadrom. Vendar je kolektiv imel voljo do dela in strokovne izobrazbe, tako, da smo v letu 1950 že zadostili potrebam kraja s kvalitetnim delom, delali smo tudi za širšo okolico, Poljansko dolino, do Idrije in Logatca.

Vsak prislužen dinar je kolektiv vložil v nabavo strojev, tako smo že leta 1952 delali brez izposojenih strojev, izdelovali smo že prvo konfekcijo za razne ljubljanske trgovine. Ker je kolektiv želel nadaljnjo razširitev, prav tako tudi bivša občina Žiri, smo se v letu 1955 preselili v nove prostore v Zadržnem domu, katere je kolektiv sam preuredil. Do leta 1956 smo že vzgojili nekaj strokovnega kadra in smo pričeli izdelovati lastno konfekcijo. Odprli smo lastno trgovino v Zadržnem domu in uspešno prodajali naše izdelke v drugih krajih.

Ob koncu leta 1958 smo začeli z izdelavo lastnega programa o nadaljnji razširitvi obrata, za kar pa bi rabili več obratnih sredstev in investicij. Tri takratni podružnici KB Konfija Loka smo zaprosili za kredite, ki pa jih nismo dobili. Zato smo leta 1959 nabavili iz svojih sredstev več sodobnih strojev za izdelavo konfekcije. Leta 1959 je bilo zaposlenih že 35 delavcev. Želeli smo, da bi se še naprej razširili in tudi takratna občina je želela, da bi odprli čimveč delovnih mest za doraščajočo mladino zato smo se odločili,

da odpremo še eno delavnico v Gasilskem domu v Žireh in razširimo sodelovanje s podjetjem "Modna oblačila" Ljubljana, za katero smo že izdelovali konfekcijo.

V januarju leta 1960 smo se združili s podjetjem "Modna oblačila" in smo še istega leta zaposlili 92 delavcev. Seveda je bilo potrebno temu primerno urediti tudi prostore v Gasilskem domu. V letu 1965 smo se vsi preselili v nove prostore.

Podjetje "Modna oblačila" Ljubljana je bilo ustanovljeno 1952 v Ljubljani s 4 člani kolektiva. Podjetje je hitro napredovalo in šteje danes že 1080 zaposlenih z obrati na Krki, v Trebnjem, v Bohinjski Bistrici in v Žireh.

Podjetje se je s svojimi kvalitetnimi izdelki že močno uveljavilo na domačem in tujem tržišču. Ima pa težave z obratnimi sredstvi, ker nimamo dovolj lastnega kapitala.

Pri nas je trenutno zaposlenih 123 delavcev; od tega so 103 ženske in 20 moških.

Povprečni osebni dohodek v obratu Žiri v letu 1968 je 62.000 S din, celotno podjetje "Modna oblačila" pa ima povprečje 82.000 S din.

Glede na nadaljnji razvoj, izboljšavo organizacije, prodaje in nabavo nove opreme se predvideva, da bo v letu 1969 v obratu Žiri povprečni osebni dohodek cca 75.000 S din.

Kot je večinoma vsem Žirovcem znano, bomo letos pričeli s preureditvijo zadružnega hleva za nove proizvodne prostore. Izboljšala se bo možnost kolektiva v Žireh, da doseže v prihodnjem obdobju večje delovne in gospodarske uspehe, obenem pa odpre v prihodnje še nova delovna mesta za našo mladino in bo zaposlenih lahko vseh skupaj okrog 200 delavcev.

Vinko NAGLIČ

OBISK PREDSEDNIKA GOSPODARSKE ZBORNICICE SRS

Pred dobrim tednom dni je obiskal naše podjetje predsednik Gospodarske zbornice Slovenije tov. Leopold KRESE. Pogovarjali smo se o tekoči poslovni politiki, rezultatih, predvsem pa o perspektivi Alpine. Zadovoljen je bil z našimi uspehi in največji del svojih misli je namenil bodočem razvoju.

Povedal je, da imamo prav gotovo odprto prihodnost, še bomo znali pravilno izrebljati vse mednarodne pogoje in se prilagajati zelo pospešeni delitvi dela v svetovnem merilu. Dobro pozna splošno situacijo v gospodarstvu, zato je še posebej obljubil, da se bo kot predsednik Gospodarske zbornice Slovenije vedno zavzemal za napredne sile in smeri slovenskega gospodarstva.

Povdaril je predvsem to: podjetjem, ki uspešno poslujejo je treba na vsej fronti dela pomagati, ker bodo znali vložene vrednosti (investicije) gospodarno izrabiti in bodo s tem doprinesli več in hitreje, kot pa tisti, ki jih še vedno vlečemo iz stisk in neuspehov. Družbeni kapital je treba vestno naloziti in ga dati na razpolago tistemu, ki je že sedaj dokazal, da ga zna koristno rabiti in dosegati z njim še veliko večje uspehe.

Tov. predsednik KRESE si je tudi pozorno ogledal oddelke in je rekel, da ima sedaj mnogo boljši vtis, kot ga je imel preje. Rekel je: "Vi ste sedaj že res industrija in to je edina vaša pot."

Zaželel nam je mnogo uspehov v tekočem letu in v prihodnje ter obljubil, da se letos še kdaj oglasi.

Izidor REJC

NOVICE IZ KADROVSKEGA ODDELKA

Ob koncu decembra smo imeli 1141 zaposlenih delavcev. V matičnem podjetju smo imeli 872 delavcev, v obratu v Gorenji vasi 112 delavcev in v prodajni mreži 157 delavcev.

V mesecu decembru smo zaposlili le dva delavca v prodajni mreži in sicer Čelik Jakoba v

rodajalni III v Zagrebu in
itić Dragico v Nišu.

Delovno razmerje je prenehalo
9 delavcem. Jereb Verena in
Kavčič Silva sta prenehali z
delom na osnovi lastne odpove-
di, Modic Jože je bil invalid-
sko upokojen. V obratu v Goren-
ji vasi je prenehala z delom
na lastno željo Potočnik Slav-
ka. V prodajni mreži je potek-
la pogodba o zaposlitvi za do-
ločen čas Ignjatovič Juli v
Kragujevcu, Davinič Katici v
Beogradu I in Forstnerič Idi
v Ptuju. Mikič Matija iz Slav.
Broda in Karun Anton iz Kranja
sta prekinila z delom po last-
ni odpovedi delovnega razmerja.

Po pogodbi za določen čas od
4. do 11. decembra so v podjet-
ju delale tudi naslednje delav-
ke: Grošelj Mira, Strel Cilka,
Mlinar Marinka in Cigale Mari-
ja.

V letu 1968 je bilo sprejetih
v delovno razmerje 128 delavcev
skupaj po naslednji razporeditvi:
Obrat Žiri 84, obrat Goren-
ja vas 5 in prodajna mreža 39
delavcev.

V istem obdobju je prenehalo
delovno razmerje 65 delavcem
in sicer: v obratu v Žireh 31,
v obratu v Gorenji vasi 3 in
prodajni mreži 31 delavcem. Na
podlagi teh podatkov ugotavlja-
mo, da smo število zaposlenih
povečali za 63 delavcev. Največ
se je povečalo število zaposle-
nih v obratu v Žireh in sicer
kar za 53 delavcev, v obratu
Gorenja vas za 2 in prodajni
mreži za 8 delavcev.

Lahko trdimo, da je bilo pos-
lovanje podjetja v preteklem
letu uspesno, prav tako pa lah-
ko trdimo, da je bilo tudi na
področju zaposlitve novih de-
lavcev leto 1968 uspesno.

Angelca FILIPIČ

Poročeni v decembru:

Žakelj Marija (2356), Stanonik
Mojca, Trček Silvo.

Iskreno čestitamo!

OB 50 LETNICI SMRTI IVANA
CANKARJA

Petdeset let leži Ivan Cankar
v grobu. Kolikokrat smo v teh
petih desetletjih skušali ob-
noviti v spominu njegov du-
hovni in telesni obraz, koli-
kokrat se zatekli k njegovi
umetniški besedi, kolikokrat
iskali v njem opore, ko smo bi-
li ogroženi narodno, socialno
in kulturno?

Ivan Cankar je bil človek, v
katerem so dozorele najplodnej-
še lastnosti slovenskega ljud-
stva in nihče pred njim in za
njim ni v našem narodnem življen-
ju izpovedal odločneje in z
večjo odkritosrčnostjo hrepenen-
ja in zahteve slovenskega nara-
da po pravici in svobodi.

Dasi se Cankarjeva doba življen-
ja in dela povsem razlikuje od

družbenih pogojev, v katerem živimo danes, pa se v nočem lasmenile. Cankar bi se gotovo tudi danes dvignil proti napakam sedanjega časa. Zato je malo verjetno, da bi mu bil tudi današnji čas naklonjen. Cankar ni oznanjal le pravice za vse, njegovi junaki to pravico terjajo po človeških zakonih. Njegove besede, da pravice ne bo koval ne frak in ne talar, so velikokrat odmevale enostransko, politično. Poleg pravice je terjal tudi resnico, lepoto in ljubezen do matere in do novine.

Ivan Cankar, ki je vse življenje sam veliko trpel, je mogel tako do dna prodreti v skrivnostnega centra čevljarjev žirirpljenja posameznega človeka, kakor svojega naroda. Ivan Cankar je tako svetla podoba naše zgodovine. Te resnice bi se morali še posebno živo spominjati v tej časovni oddaljenosti, ki nas loči od njegove smrti, ja do danes, ko nam je ta njegova podoba tem lepša, čim bolj nam čas zbrisuje njegov obraz.

Poznamo ga kot pesnika po njegovi pesniški zbirki "Erotika", toda, ko je spoznal, da se z Šupančičem ne bo mogel kosati, se je posvetil prozi in drami. Kot pripovednika pa ga poznamo po črticah, v kateri je preprosto opisal svoja otroška leta, ob tem pa veliko ljubezen do svoje matere.

Pisal pa ni samo črtice, ampak tudi daljša dela - povesti in romane. "Na klancu" je umetniška podoba njegove družine in njego-

ve mladosti ter njegovo najlepše delo, saj je v njem pričal svojo mater.

Tudi njegove drame so zelo značne, ker je v njih razgalil slovensko družbeno življenje, opisal propadanje slovenske vasi.

Še dolgo bi lahko pisali o njem, a še ne bi bilo vse, saj je tudi evropski pisatelj, kar dokazujejo njegova dela, prevedena v tuje jezike. V njegov spomin smo tudi mi pripravili skromno proslavo in s tem počastili njega, kot našega prvega poklicnega pisatelja.

Sestavek je objavljen kot šolska naloga učenke Izobraževalnega centra čevljarjev Žiri

Marinke SELJAK

ODMEVI NA "TRENUTEK 68"

Televizijski gledalci smo imeli priliko spremljati v preteklem mesecu oddajo "Trenutek 68".

V oddaji je sodelovalo kar pet žirovskih umetnikov. Zato bomo o tem dogodku spregovorili tudi v našem biltenu.

Člani kolektiva, ki nekoliko poznamo likovno udejstvovanje naših slikarjev - naivcev, smo bili razočarani nad vsebino oddaje. Pričakovali smo, da bomo poleg diskusije o tem, kakšna je razlika med slikarji - akademiki in slikarji - naivci, več slišali tudi o likovnih de-

lih sodelujočih slikarjev. Na ta način bi lahko boljše spoznali dela slikarjev - naivcev, ki živijo v drugih krajih Slovenije. Poleg tega smo želeli poslušalci kaj več zvedeti o umetniškem udejstvovanju slikarjev - naivcev in kakšno je njih mesto v slovenskem in svetovnem slikarskem svetu. Malo smo slišali o tem, kje slikarji jemljejo svoje motive (samo za Tisnikarja), kaj jih sili k zunanjemu izražanju svoje umetniške moči in sposobnosti.

Na manjšo strnjeno oddajo so močno vplivali tudi vmesni vložki petja in baleta. Zlasti izvajanje baletnikov je imelo kaj čudno vsebino in nam zlasti dialogi med baletniki niso nudili posebnega umetniškega užitka. Po našem provincialnem dojemanju niso obogatili vsebine oddaje. Gledalci smo imeli tesni občutek zlasti ob raznih dvogovorih med posameznimi umetniki in vodji oddaje. Priliko smo imeli poslušati stvari, ki nas niso zanimala, ob tem pa nismo slišali in videli tistega, kar smo pričakovali od oddaje.

Prebivalci Žirov smo želeli, da bi bili naši slikarji predstavljeni slovenski javnosti in resnični podobi z vsem njihovim bogastvom idej, načrtov in dosedanjih uspehov v slikarstvu in likovnem oblikovanju in da bi spoznali več njihovih umetniških del, ki so svojstven prispevek k skupnim likovnim stvaritvam našega naroda.

Kljub temu, da nismo videli slikarjev - naivcev v celoviti podobi, smo veseli njihovega nastopa v javnosti tako kot je bil zasnovan.

Televizija je gledalce le opozorila na obstoj in delovanje večjega števila sposobnih oblikovalcev, ki vsak po svoje izraža svoje notranje doživljanje časa in okolja, v katerem živijo.

Pomena naših slikarjev - naivcev ni treba posebej poudarjati. Če povem, da prav v teh dneh Jože Peternelj razstavlja v galeriji Cortina v Milanu, si že lahko ustvarimo sliko o mednarodnem slovesu naših umetnikov. Jože Peternelj razstavlja edini med slovenskimi naivci v tej galeriji poleg 12 hrvatsko - hlebinskih naivcev. Razstavljenih je 9 njegovih naj-novejših del.

Razstavo je organizirala galerija Cortina s pomočjo jugoslovanske pevke Sonje Borbieri, ki živi v Italiji in prof. Dina Tega.

V prospektu s te razstave je zapisano, da je Jože Peternelj slovenski umetnik, ki se izživlja v svetu velikih ljudi, dreves in gigantskih rož, ki zelo ponazarjajo človeško življenje. Njegove razstave še niso prešle meja svoje dežele, v kateri je imel velik uspeh. Torej, galerija Cortina ga predstavlja prvič. V spremnih mislih je v prospektu razstavljenih del rečeno tudi, da so slikarji

jugoslovanskega čudeža zadnji prispevek k zgodovini slikarstva, k slikarstvu resničnih mojstrov stvarnosti, k stvarnosti sveta naivcev.

Albinca MOŽINA

IZ ZGODOVINE NAŠEGA ČASOPISJA
"GRADILI BOMO ŽELEZNICO ŠKOFJA
LOKA-IDRIJA-SV.LUCIJA

V planu naše prve petletke je vnesena med drugim gradnja 66 km dolge železniške proge Škofja Loka-Idrija-Sv.Lucija kot prvi del bodoče velike transverzalne železnice, ki bo vezala Savinjsko dolino preko Domžal, Škofja Loka in Sv.Lucijo z Novo Gorico. Zagotovljeno je, da bodo že v prihodnjem letu izdelani vsi podrobni projekti in da bo proga izkoličena na terenu, v letu 1949 pa bomo železnico zgradili.

Že pred sto leti, ko so delali projekt južne železnice skozi slovensko ozemlje na Trst, pa tudi pozneje, ko so projektirali bohinjko železnico, je geografska lega Poljanske doline privlačevala projektante. Dolina Poljanske Sore omogoča preko razvodnice pri Cerknem najkrajšo pot do doline Soče. S priključitvijo osvobodjene Goriške je nastala nujna potreba, tesneje povezati Goriško z ostalo Slovenijo in z notranjostjo države. Glede na

bodoči razvoj avtomobilskega prometa in glede na razmeroma gosto železniško mrežo Slovenije je gospodarsko upravičena le gradnja železniške proge, ki nima zgolj lokalnega pomena. Prav železnica Škofja Loka-Sv.Lucija pa bo kot del bodoče transverzalne železniške proge Savinjske doline-Domžale-Škofje Loka-Sv.Lucija pomembna ne samo za kraje, ki jih bo neposredno povezala, temveč bo nudila tudi velike tranzitne možnosti.

Neposredno se bo nova transverzalna proga dotaknila v območju Savinjske doline in Črnega grabna nahajališč premoga in antimona, v Poljanski dolini nahajališč bakra, v nadaljnjem poteku pa bo povezala z našim železniškim omrežjem veliki rudnik živega srebra v Idriji. Po vsej dolžini proge bo omogočila izkoriščanje lesnega bogastva. Odprla bo nove vire surovin, dvignila gospodarsko aktivnost vsega prizadetega območja in usmerila turizem v nove zanimive predele.

NOVO ŽELEZNICO BOMO GRADILI
KOT GLAVNO PROGO PRVEGA REDA

Kot del važne transverzalne in tranzitne proge bomo progo Škofja Loka-Gorica gradili kot glavno progo prvega reda. Že leta 1928. je ing. M.Klodič izdelal predprojekt za železnico iz Savinjske doline preko Motnika, Domžal in Škofje Loke do Žirov, kjer je bila prej meja. Ta proga je bila predvidena kot lokalna proga. Po priključitvi Goriške pa je projektirana železniška zveza dobila pomen važne

transverzalne proge, zato je v najnovejšem predprojektu inž. Poljanska že projektirana kot glavna proga prvega reda z ustrezajočimi polmeri in vzponi. Oba projekta nudita dovolj gradiva za izvršitev detajlnih projektov.

V smeri iz Škofje Loke proti Sv. Luciji proga nikjer ne bo imela večjega vzpona kakor 6% in bo težke vlake lahko vlekla samo ena lokomotiva. Le v obratni vozni smeri bo med Idrijo in Žirni odsek z vzponom 18%. Na tem odseku bo pri težkih vlakih potrebna dvojna zaprega lokomotiv. Te težave pa bodo v glavnem odpadle, ko bomo pozneje progo elektrificirali. Predvidena je že elektrifikacija železniške proge Postojna-Ljubljana in Postojna Jesenice. Ker bomo elektrificirali predvsem gorske proge, kjer je vlečna služba najdražja in zaradi hudih vzponov neracionalna za parni pogon, bo morala kmalu slediti elektrifikacija proge Ljubljana - Jesenice in proge Škofja Loka-Sv. Lucija. Za prehod od Žirov do Idrije bo treba zgraditi 4 km dolg predor. To bo edini veliki objekt na progah. Pri sestavi detajlnih projektov in pri dokončni izbiri trase skozi dolino Poljanske Sore se bo treba ozirati na stanje visoke vode, zakaj Sora pogosto zelo naraste; prav tako se bo treba ozirati na geološki sestav tega področja, kjer prevladuje karbonski škriljavec, ki narekuje opreznost pri ustvar-

janju vsekov in zasekov.

Zgraditev nove transverzalne železnice nujno narekujejo tudi splošni gospodarski razlogi. Zato se je glavna direkcija za eksploatacijo železnic v Ljubljani po zrelem preudarku odločila za to progo, ki je bila sprejeta v petletni plan in je sedaj neposredno pred uresničenjem.

ZANIMIVI ŠPORTNI DOGODKI

Zimska sezona tako športna kakor tudi turistična je na višku. O tem nam pričajo številna smučarska tekmovanja doma in na tujem.

Obilico snega, ki ga imamo tudi pri nas, smo že in ga še bomo iskoristili za organiziranje različnih tekmovanj.

Tako SK Alpina, kakor tudi ŠŠD Tabor Žiri sta že imela številne treninge na snegu, razem tega pa tudi že prva interna tekmovanja, na katerih je predvsem SK Alpina preizkusil svoje tekmovalce in obenem tudi določil tiste, ki ga bodo zastopali na raznih tekmovanjih doma in na drugih terenih.

Do sedaj so mlajši mladinci in starejši mladinci ter člani že pomerili svoje moči z ostalimi tekmovalci na Jesenicah, Begunjah, Škofji Loki, Ravnah in Prevaljah na Koroškem. Rezultati, ki so jih dosegli na teh

tekmovanjih, so kar dobri, saj so se plasirali od 12. do 51. mesta, z zaostankom za zmagovalcem od 5 do 10 sekund.

Poleg že omenjenih tekmovanj bodo odšli alpski smučarji še na številna druga tekmovanja, razen tega pa bodo organizirali doma občinsko prvenstvo v slalomu in veleslalomu ter medklubsko tekmovanje v veleslalomu.

Čeprav so naši mladi skakalci pričeli z rednimi treningi šele letos, so na raznih tekmovanjih na Vrhniki, v Predmeji in Cerknem dosegali kar dobre rezultate, saj je v Cerknem pri mlajših mladincih dosegel Janez Poljanšek tretje mesto.

Največja prireditelj pa je bila v Žireh na 65 m skakalnici, kjer se je med seboj pomerila vsa slovenska elita z izjemo šestorice, ki je bila na novoletni turneji. Največ priznanja in aplavza je zaslužen prejel domačin Oto Giacomelli, ki je ne le zasedel prvo mesto, ampak tudi postavil nov rekord skakalnice s 66,5 m. Drugo mesto je pripadlo Smolej Stankotu, ki je imel najdaljši skok 65,5 m, tretji pa je bil Pečar Marjan.

Pri mladincih pa je najbolj presenetil mladi Danilo Pudgar iz Črne s prvim mestom pred Mesecem, Kobalom in Demšarjem.

Skakalnica je bila zelo dobro pripravljena in lepo urejena, tako da lahko s te strani damo organizatorju popolno priznanje. Tudi organizacija je bila

zelo dobra, končni izračun pa tudi hiter, tako da smo lahko že čez uro po tekmovanju zvedeli za dosežene rezultate.

Kljub temu, da smo sredi zime pa tudi ostali športi ne spijo. Tako je bilo na dan JNA na osnovni šoli občinsko prvenstvo v orodni telovadbi za pionirje. Udeležba je bila zelo velika, saj je nastopalo čez sto mladih telovadcev in telovadk. Največ uspeha so imeli domačini, saj so odnesli v vseh konkurencah vsa prva mesta. Tekmovali so v preskoku, prosti vaji, na drogu, na bradlji in z kolebnico.

Tudi člani košarkarskega kluba Klavdivar se marljivo pripravljajo na novo sezono. V domu TVD Partizan so postavili koše, tako da imajo tam redne treninge, poleg tega pa so se udeležili turnirja v Idriji, kjer so sodelovale ekipe gimnazije, Rudarja ter člani in mladinci iz Žirov.

Rezultati:

Mladinci	Žiri-Rudar	Idrija	44 : 8
"	Žiri - gimnazija		5 : 37
Člani	Žiri - Rudar		91 : 23
"	Žiri - gimnazija		19 : 11

Z delom je pričelo tudi TVD Partizan Žiri. Organizirano ima redno vadbo za cicibane, pionirje in pionirke, mladince in mladinke. Poleg tega pa ima nekaj prostega časa rezer-

viranega za razne športne igre kot odbojka, košarka in namizni tenis.

Vsi, ki bi se hoteli prijaviti k vadbi naj pridejo k redni uri, kjer se bodo lahko zapisali. Točnejše informacije glede časa posameznih ur pa lahko dobite pri tov. Peternel Jerneju ali pa Kristan Vitalu.

Miha GOVEKAR

MODNI KOTIČEK

Jesen je že mimo, vendar je pred nami še precejšen del zime in tudi ne preveč topla pomlad, zato naj bi bil namenjen ta članek vsem tistim, ki si bodo omislili še kaj toplega za zimo ali prehodnega za pomlad.

Preden bi začeli sploh govoriti o modelu, bi se najprej ustavili pri vrsti blaga. Letošnje blago števil ena je tvid, morde se niti ne da reči, da je tvid v modi šele letos, saj je vedno bil moderen, vendar je letos v veliki zakladnici umetnih in naravnih tkanin zasedel prvo mesto. Prednost tvida je v tem, da ni njegova uporabnost omejena samo na zimo, temveč tudi za jesen in pomlad, ravno tako ni tkanina samo za športne modele, za izlete, za nakupovanja itd., ampak ga zadnje čase modni kreatorji uporabljajo celo za svečane večerne prilike.

Najbolj znane so tri vrste tvida in to: karo vzorec, imitacija ribje kosti in špricani

tvid. Zelo popularen je vzorčasti tvid v barvi jesenskega porumenelega listja in črnobeli špricani tvid.

Letošnji prodor tvida v modi je pravzaprav omogočilo izboljšanje v kvaliteti, saj je mnogo lažji in se zaradi tega mnogo lepše podaja in je prijetnejši za nošenje.

Tvid je tkanina za vse - za otroke, ženske in moške; nosi se lahko od jutra do poznega večera. Ženske ga lahko uporabljajo za hlače, jopiče, za kostime tako klasične kot športne, za obleke z rokavi ali brez, da o krilih niti ne govorimo. Zelo so tudi hvaležne moške tvidaste obleke, jesenski in zimski plašči, ki se lahko uporabljajo pozimi s podlogo, pomladi pa brez nje.

Pozimi k tvidu zelo lepo pristaja tudi krzno, ki je letošnji drugi krik mode. Prav kombinacije tvida in krzna omogočajo zelo lepo in efektno uporabo krzna tudi tistim, ki jim krzneni plašči ali kaj podobnega niso dostopni zaradi visoke cene.

Seveda velja, kot povsod, k oblekam iz tvida se nosijo ravno tako torbica in čevlji taki, za kakršen namen je napravljeno oblačilo, vendar so letos v modi čevlji in torbice, ki imajo enake detajle. To so običajno razne sponke, pasovi, ali kaj podobnega. Pri čevljih pa ne boste nikoli pogrešile, če kupite čevlje z malo debelejšo peto, zaobljenim prednjim delom in prednjim jezikom ali paskom čez nart.

J.J.

ZANIMIVOSTI V PROCENTIH

Obutvena industrija v EGS (evropski gospodarski skupnosti). Močna konkurenca obutvene industrije v EGS se odvija predvsem med ZRN, Italijo in Francijo. Leta 1967 je proizvodnja čevljev v EGS dosegla 652,2 milij. parov v vrednosti 2,3 mlrd. \$, na EGS je odpadlo 30% proizvodnje kapitalističnih držav /ZDA 754 milij. parov, Japonska 313 milij. parov, EFTA države 264 milij. parov/. 10-letna primerjava proizvodnje usnjene obutve daje naslednjo sliko; še leta 1958 je znašal delež ZRN 32,7 milij. parov oziroma 39,2%, leta 1967 pa se je zmanjšal na 22,8 milij. oziroma 24,2%. Istčasno se je povečal proizvodni delež Italije od 17,4 milij. oziroma 22,6% na 35,9 milij. oziroma 44,1%. Francoska proizvodnja se je od 38,7 milij. oz. 26,6% skrčila do leta 1964 na 38,1 milij. oziroma 21,8%, leta 1967 pa na 32,4 milij. oz. 23,2%.

Proizvodni indeks v EGS (1958 = 100) se je leta 1967 povečal na 155; v Franciji na 130, v ZRN na 108, v Italiji na 318.

FILMSKI SPRED ZA ČAS OD 15.1. DO 15.2.1969 V KINU "SVOBCDA ŽIRI

- 18.-19. STRELJAJ PRVI FREDY
1. švedska komedija
- 22.1. PO ISTI POTI SE NE VRAČAJ
švedska komedija
- 25.-26. SEJN
1. ameriški vestern
- 29.1. OBRAČUN PEKOSA
mehiški pustolovski
- 1.-2. ANGELIKA IN KRALJ
2. francoski ljubavni
- 5.2. SVADBA V MALINOVSKI
sovjetski zabavno-glazbeni
- 8.-9. FANTOMOSOVA VRNITEV
2. francoski avantur.
- 12.2. STAREJŠA SESTRA
sovjetski melo-drama
- 15.-16. ROKE GOR FREDI
2. švedski zabavni

KINO SVCBCDA
Ž I R I

O B V E S T I L O

Notranjski zdravstveni dom Vrhnika nam je s svojim dopisom št. 5/1 z dne 4.1.1969 poslal sledeče obvestilo:

"Sporočamo, da prične v januarju ordinirati dispanzer za žene v ŽIREH in sicer vsaki drugi petek, pričnši 17/1 1969 od 13. do 17. ure. Nato 31/1, 14/2, 28/2 in tako dalje."

Prosimo vse članice našega kolektiva, da o tem obvestijo tudi zavarovanke, ki niso v delovnem razmerju pri nas.

PRIPOMINJAMO, da se bomo skušali dogovoriti, da bi dispanzer ordiniral dva petka zaporedoma, da ga bodo lahko obiskovale delavke obeh delovnih izmen. O tem vas bomo še obvestili.

REŠITEV NAGRADNE NOVOLETNE KRIŽANKE

VODRAVNO: 1. in 33. SREČNO
NOVO LETO VSEM REŠEVALCEM, 15.
KOFEIN, 16. EDITOR, 17. ATEST,
18. SELENA, 20. AKA, 21. KENI-
JA, 22. TONIKA, 24. TELICA,
25. KAP, 28. ARNIKA, 29. BANAT,
31. FARACN, 32. TORERO.

I z i d ž r e b a n j a :

Prejeli smo 25 pravih in 9 nepravilnih rešitev nagradne no-voletne križanke.

Izžrebani so bili:

1. ŠTEFKA CANKAR I. nagrada
Selo 11
2. MARTINA GREGORA Č II. "
Žiri
3. IVANKA ŠUBIC III. "
Stara vas

Čestitamo !

Nagrade lahko dvignete pri bla-
gajni podjetja.

"Delo, življenje" je glasilo
ALPINE tovarne obutve Žiri.

Ureja ga uredniški odbor:

Silva Burnik,
Albinca Možina,
Alfonz Zajec,
Anton Hribar,
Jože Peternelj,
Vladimir Pivk,
Tone Žakelj,
Ivan Capuder - odgovorni urednik
Jožica Jamnik - glavni urednik

Izhaja mesečno. Naklada 950 iz-
vodov.

ŽIRI, dne 15/1 1969

Objavljamo pesem GEME HAFNER
iz LOŠKIH RAZGLEDOV XV - 1968

O S A T

Osat - skuštran, bradat
sem čuden svat:
zbadljivec sem, siromak
in brezimen junak.
Ne vprašajte, zakaj sem tak ?
Poglejte - kje in kako živim !
Med kamenjem rastem, žejo trpim,
se z vetrom borim,
v nalivih ves skremžen čemim,
se blaska in groma bojim.

Kadar pa slišim, da zloben sem, grd -
sem vselej dolgo potr...
In kadar mi je zelo hudó,
ko v oči mi solze privró,
zakolnem, stisnem zobe,
in požnem novo bodico:
tako se borim zoper krivico ...

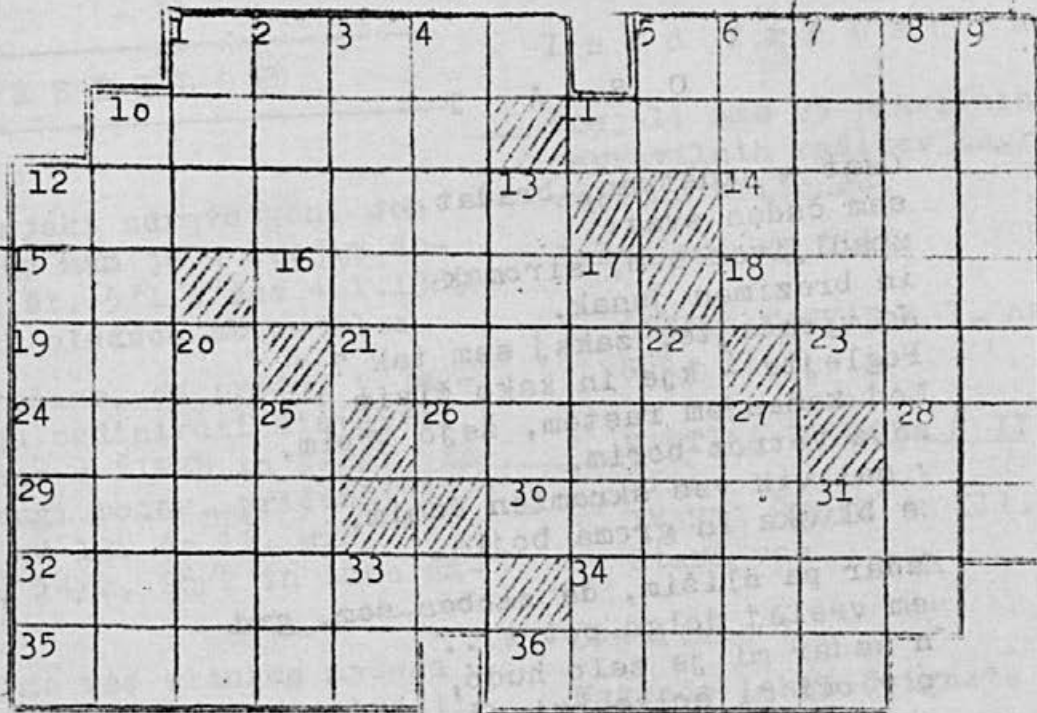
lahko je lep, celo plemenit,
kdo na mehkem leži sit in obrit,
toda, kjer rastem jaz -
slabiči, ni prostora za vas !

A mene nihče ne pohvali,
ker se z življenjem borim, siromak ...
Sam se hrabrim, si v tolažbo šepečem,
da sem brezimen junak !

O, ljudje, bolj kot sonce in déž
potrebujem toplo besedo in topel pogled,
samo to in vzkliknil bi: Lep je svet !
Iz srca bi mi vzkliknil škrlaten cvet,
mehke kot puh postale bi moje bodice,
pozabil na vse bi krivice ...

Toda čakam zaman ...
Rano, ki me nenhno skeli,
le usmiljena rosa hladi ...

K R I Ž A N K A

VODORAVNO: 1. vrsta avtomobila za prevažanje ljudi in tovora, 5. mlinska naprava za luščenje žita, 10. mestece v Bosni, važno železniško križišče, 11. vrsta sintetične tkanine, 12. en sam velik drag kamen, n.pr. briljant v prstanu, 14. okrajšan domač izraz za kilogram, 15. kemični simbol za aluminij, 16. otok v Egejskem morju, 18. slonova kost, 19. severni jelen, 21. nasilni tat, 23. 100 m² (množina), 24. stenska obloga iz peska in apna, 26. avtomobilsko krmilo, 28. predlog, 29. vrsta pralnega praška za boljše tkanine, 30. pivnica, krčma, beznica, 32. prebivalka glavnega mesta na Balkanu, 34. sredozemski zimzelen grm z dehtečimi belimi ali rdečkastimi cvetovi. 35. slap pod Okrešljem, 36. top.

NAVPIČNO: 1. priostren hloč, zabiti v zemljo kot opornik, 2. gora na Koroškem, 3. pogonski stroj, 4. naša najboljša plavalca, nosilka zlatega olimpijske medalje (Djurđjica), 5. avtomobilska oznaka Siska, 6. ime tovarne usnjene galanterije v Domžalah, 7. lepo vedenje, 8. široko ogrinjalo s kapuco brez rokavov, 9. razčlenitev, razstaviti, 10. v mineralogiji gore sestojeca iz kalcijevega in magnezijevega karbonata (Polhograjski), 12. večerni ženski čevelj z visoko peto, 13. krup, 17. mečni izdelek, 20. kemična prvina (SE), uporablja se največ v televiziji, 22. judovski duhovnik, 25. oklopno vozilo, 27. kruti rimski cesar (vladal od 51 do 68 leta), 31. trije soglasniki, 33. kemični simbol za kalij, 34. Milan A pih.

Sestavil: VLADIMIR PIVK